

Xi noti prattiċi dwar il-ħolqien terminoloġiku: il-qasam taż-żoologija

Mark A. Vella

L-urġenza terminoloġika

Id-diskussjoni dwar il-Malti u t-traduzzjoni dejjem issemmi l-iżvantaġġ storiku ta' Isien li, minkejja li lahaq il-milja tal-uffiċjalità u l-kunsens nazzjonali, għad baqagħlu għadd ta' lakuni fl-espressjoni tiegħu, speċjalment meta niġu għall-oqsma tekniċi. Dan jidher primarjament f' xogħolna fejn spiss niltaqgħu ma' oqsma fejn ikollu jsir xogħol terminoloġiku ta' ċerta natura biex jingheleb, anki jekk għall-kuntest ristrett tagħna, dan l-iżvantaġġ imnebbah mid-dominanza tal-Ingliż.

Din id-dominanza hija rizzultat sew tal-ġrajjet speċifiċi li fihom żviluppa l-ilsien Malti u anki tal-istorja kulturali u lingwistika partikolari ta' pajjiżna, sew ta' kunsiderazzjonijiet soċjo-ekonomiċi importanti li jrebbru Isien fuq ieħor. Fix-xjenzi u l-finanzi, nagħtu kas, anki jekk ninsew għal mument li qatt ma kellna tradizzjonijiet kbar f'dawn l-oqsma, l-użu tal-Ingliż narawh iddettat mill-ħtigijiet tal-industrija u, f'dinja globalizzata, mill-preżenza dejjem aktar qawwiya ta' *lingua franca* indispensabbli li tispiċċa taqdina f'kollox. Xogħolna bhala tradutturi fl-Istituzzjonijiet, li juża **lingwaġġi speċifiċi** aktar milli **lingwa ġenerali**, u li huwa marbut minn kuntesti legali u regimi lingwiċi ċari, iqajjem il-ħtieġa ta' ħolqien lingwistiku aktar avvanzat u mgħaġġel minn dak li jista' jsehh fit-taħdit ta' kuljum. U sikwit l-isfidi tat-traduzzjoni jghegluna nirriflettu, bil-maqlub, dwar kemm il-lingwaġġ komuni tagħna, ta' kuljum, xorta wahda għadu nieqes minn bosta oqsma.

Bhallikieku tiġbida tad-dilemma eterna tal-bajda u t-tiġieġa, il-ħaddiem lingwistiku jasal bejn ħaltejn meta jara li l-ilsien li qed 'joħloq' biex jaqdi l-eżiġenzi ta' xogħlu, huwa biss soluzzjoni temporanja u kuntestwalment ristretta li kull ma qed tagħmel huwa li tillapazza għal xi haġa li fir-realtà ma teżistix, u għalhekk ma tistax tintuża f'kuntest differenti.

nagħja tal-Barberija (ara paġna 3)

Din x'ngħidulha bil-Malti?

Biex nispjega aħjar, nagħti xi eżempji varjati. M'lux, it-tim nazzjonali tal-futbol laġhab loġħba ta' ħbiberija ma' pajjiż mhux magħruf wisq: ir-Repubblika Ċentru-Afrikana. Lanqas darba, la fuq l-istampa u lanqas waqt ix-xandir televiżiv, ma ntqal isem il-pajjiż bil-Malti, u x-xandara nqadew bl-isem Ingliż (jew kien hemm min saħansitra zelaq minnha billi sejhilhom jew *l-Afrika* (!) jew inkella *it-tim Afrikan*), sew għax pajjiż li qajla nisimgħu bih sew għax bosta Maltin m'għandhomx dan l-għarfien lingwistiku partikolari. Lakuna fit-terminoloġija ġeografika bażika li ġġib lil dak li jkun fi problema meta jkollu jaġhti bil-Malti isem ta' pajjiżi, zoni jew territorji li dejjem konna mdoorrijin nirreferu għalihom bl-Ingliż.

Jekk immorru lejn oqsma oħra, qatt indunajtu, pereżempju, kemm huma f'it il-pitturi magħrufa tal-istorja tal-arti li għandhom isem ekwivalenti għall-Malti: *L-Aħhar Ċena* ta' Da

Vinci x'aktarx issibha, għax imnebbha minn tradizzjoni Bibblika li l-Malti huwa għani fiha, imma *Girl with a Pearl Earring* jew *Starry Night*, x'se nsejnhom? Minnu li nistghu ninqadew bl-Ingliż, imma bosta mil-lingwi hekk imsejha 'kbar' għandhom traduzzjoni għalihom u, jekk jinqala' l-każ li xi hadd jiddeċiedi johroġ pubblikazzjoni dwar dan bil-Malti, biex u kif se jinqeda? U bhal dawn, hemel eżempji oħra. Nagħtu każ, għall-ġimm li bosta minnha jzuru: x'ngħidulhom *treadmill* u *bench press*? U għala ma nistax nerfa' biex naħdem fuq il-biċipidi, it-triċipidi u l-addominali, bħal ma jista' jagħmel Taljan (u aħna niehdu hafna minnhom), milli l-*abs*, il-*biceps* u t-*triceps* għazziena?

Eżempji prattiċi

Dawn l-eżempji, sejhilhom akkademiċi jekk trid (forsi anki mhux ta' min jinkwieta wisq dwarhom, jekk niġu għal dan), jiġuni ta' spiss f'moħħi waqt li nkun qed naħdem fuq it-traduzzjoni ta' diversi oqsma li qatt ma kien hemm lok li jiġu ttrattati bil-Malti, bħall-biċċa l-kbira tas-sugġetti li niltaqgħu magħhom hawn. Izda jolqotni hafna l-eżempju taż-żoologija li fl-unità MT-02 tad-DĠT naħdmu fuqu perjodikament meta nirċievu l-lista tas-CITES

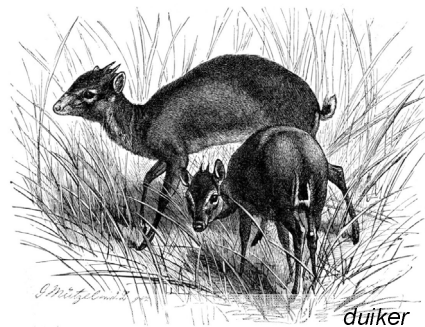

buflu Azjatiku selvaġġ

(Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora), jiġifieri lista ta' hlejjaq li qegħdin fil-periklu tal-estinzjoni. Dokument bhal dan ikun miżgħud b'diversi pjanti u annimali ezotiċi li ovvjament ma jeżistux Malta, u sikwit lanqas fuq il-kontinent. Bhal fil-każ tal-isfida riċenti li ppruvajna negħlbu, dik tat-tismija kimika, wiehed ma jagħtix tort lit-traduttur li jilbet quddiem kliem bhal dawn u jispiċċa jibza' jmisshom. Izda, apparti milli marbutin legalment biex nittraduċuhom, huma sikwit sfida għax dak li jkun bir-raġun

jibza' jkun il-pijunier, biex ngħidu hekk, li jidhol f'dil-gungla mhux magħrufa u jittanta jesploraha u jikkonkwistaha.

Il-grajja tat-tismija kimika hija wahda li tista' sservi ta' tagħlima u mudell għal proġetti simili oħra. Ir-raġunament wara l-isforz li sar kien li, xi ftit jew wisq, il-mudell Taljan/Latin seta' jkun siewi biex jinholqu t-termini bil-Malti mingħajr ma tintilfilhom it-trasparenza meħtieġa għall-fehim. L-eċċezzjonijiet, imbagħad, kienu għall-ftit każi fejn kien hemm ga ismijiet stabbiliti bil-Malti għal xi elementi kimiċi baziċi, u l-kompromessi neċessarji fl-għazliet bejn l-Ingliż u l-konstruzzjoni Taljanizzata fil-każ ta' ċerti użi kurrenti (fluworu jew fluowrin/lorin; karbon/karbonju).

duiker

L-eżerċizzju tat-tismija zoologika jgħaddi minn mogħdijiet simili. Minkejja li l-lista tas-CITES tipprovdi sfida li tidher insormontabbli, wiehed mill-ewwel jara li hafna mill-annimali u l-pjanti msemmija huma annimali li għandhom xi xorta ta' riskontru lingwistiku Malti, u li fil-lista jkollhom deskrizzjoni speċifika miżjuda magħhom li tidistingwi, nagħtu każ, speċi minn oħra. Hekk, pereżempju, l-iktar traduzzjoni faċli hija dik fejn *Barbary sheep* issir *naghga tal-Barberija* u *wild Asiatic Buffalo* tinqaleb għal *buflu Azjatiku selvaġġ*. Hemm ukoll diversi każijiet fejn animal jigi distint minn iehor għaliex ikun endemiku għal lok ġeografiku partikolari eż. is-*serow tal-Himalaja*, jew inkella jgorr isem proprju eż. id-*duiker ta' Brooke* jew *il-farfett tar-Reġina Alessandra*. Il-facilità tat-traduzzjoni ta' dan it-tip ta' ismijiet madankollu sikwit ikollha taffronta l-problema tan-nuqqas ta' kunfidenza lingwistika: kull ma huwa ġdid jaf jinstema' stramb, u dan l-ilment frekwenti niltaqgħu miegħu meta niġu biex nikkonjaw jew nittraduċu kunċett li qatt ma ltaqajna miegħu.

sarsella

M'hemmx b'zonn wiehed jaqta' qalbu jew jahseb li qed nagħmlu xi haġa speċjali. Ir-riċerka li saret għal dan id-dokument kienet wahda wkoll li għamlet użu minn riżorsi enċiklopediċi u glossarji speċjalizzati. Il-Wikipedia kien ta għajna għaliex wiehed malajr jista' jqabbel lingwa ma' ohra u jara t-*'tattiċi'* lingwistiċi użati għat-tismija minn dawn il-lingwi. Min-naħa l-oħra, wiehed jista' jisfrutta wkoll l-għana tat-terminologija bil-Malti li hemm għal dan il-qasam li, minkejja li ristretta għal ċerti tipi ta' annimali, xorta wahda toffri materja prima xierqa għal soluzzjonijiet eventwali. Fil-każ tat-tjur, nagħtu każ, isem ta' tajra wahda bil-Malti, eż. *sarsella (teal)* isolvi t-tismija ta' diversi tipi tal-istess animal, mis-*sarsella tal-Madagaskar* sas-*sarsella hamra*.

Spiss, ukoll, dawn l-annimali strambi mal-ewwel daqqa t'għajn, m'għandhomx għalfejn ibeżżgħu lit-traduttur. Bosta drabi, wiehed jista' jittraduċi d-deskrizzjonijiet, bħal fil-każ tal-ilwien (*skwiril griż*), l-isfumaturi (*papra lewn is-sadid*), u l-karatteristiċi fiżjonomiċi (*qattus rasu ċatta*). Id-dizzjunarji u l-glossarji speċjalizzati mbagħad, ifornu diversi soluzzjonijiet lessikali għal kliem li għall-ewwel ma jidherx familjari.

Hemm bosta okkorrenzi li mbagħad jitolbu soluzzjonijiet differenti, li hawnhekk sejjer nagħti lista fil-qosor tagħhom:

1) Kliem speċifiku għal lingwa partikolari: dan m'għandux għala jiġi tradott eż. *llama, duiker, serow, wallaby*, u x'aktarx l-aħjar li jithalla anki bl-ortografija originali.

2) Ismijiet b'karatteristiċi fiżiċi: dawn kemm-il darba jkunu sintetiċi fl-Ingliż, imma forsi jiġu itwal bil-Malti. Ma gara xejn, u jekk qatt ma gie tradott l-isem, m'hemm xejn hażin li aħna wkoll nagħtu deskrizzjoni. F'dan il-każ, sibt utli haġna soluzzjonijiet grammatikali li jissintetizzaw u jqassru, bħall-użu tal-pronomi meħmużin, l-istat kostrutt eċċ., eż. *broad-headed snake: serp rasu wiesgħa* (aħjar minn *serp ta' / b'rasu wiesgħa*); *munqaru twil* (flok b'munqar twil / bil-munqar twil); *flat-headed cat (qattus rasu ċatta)*.

qattus rasu ċatta

qattus imraħham

Agġettivi utli oħrajn jistgħu wkoll jinbnew fuq il-mudell ta' eż. *ittikkjat/mtektek* (minflok *bit-tikek: spotted*, jew anki bħala traduzzjoni għal *mottled*). Il-partiċipju attiv, imbagħad, jaf ikun utli biex wiehed jipprova jittraduċi *anteater – wikkiel in-nemel* (Aquilina jħalliha bl-Ingliż, u qabbel ma' *formichiere* bit-Taljan).

Soluzzjonijiet grammatikali interessati ohra, anki f'għieħ is-sinteżi, huma l-użu tal-partiċipji li għandhom funzjoni agġettivali: *mraħham* (*marbled*), *muqran* (*horned*), *muswaf* (*hairy*), *mxewwek* (*spiky*; eż. *spiky tailed - denbu mxewwek*), *mdiffer* (*nail-tail wallaby – wallaby denbu mdiffer*), *mlanzat* (*hispid*), *muxagħar* (*hairy*).

3) It-traduzzjoni litterali: tintuża meta t-tifsira tista' titwassal b' mod trasparenti u mingħajr ambigwitàjiet.

4) Il-Latin: xi skoll jinstab żgur. Hemm bosta animali li b'ebda mod wiehed mhu se jsib definizzjoni jew deskrizzjoni bil-Malti, anki għaliex jafu jkunu tant rari jew lokalizzati li qatt ma kien hemm il-lok li jiġu rrekordjati. Soluzzjoni utli taf tkun dik tat-Taljan, fejn immorru lura għall-isem bijologiku Latin. Il-mixja mill-għerq Latin għat-Taljan mhijiex wahda twila, u lanqas ma hija dik mill-element Romanz tagħna għall-holqien tal-Malti kurrenti. X' inhu *sloth* bil-Malti? Aquilina ma jgħinx għax jagħti biss deskrizzjoni fit-tul. Ahna ppruvajna t-triq tal-Latin u hrignu b'*folivoru* (*folivoro* bit-Taljan, u l-isem mil-Latin tas-subordni bijologika).

xadin żgħir imniehru abjad

5) Hwejjeġ ohra li skoprejna: *Lesser*: fit-tassonomija ma tfissirx *inqas* imma **żgħir** (jew **minuri**) eż. *lesser spot-nosed monkey* (**xadin żgħir imniehru abjad**), filwaqt li *giant*: **kbir** (iktar milli **ġgant**, għalkemm jista' jkun hemm xi okkorrenzi); *dwarf*: **nanu** eż. *porkuspin nanu muswaf Messikan* (*Mexican hairy dwarf porcupine*). Ċerti kuluri jew karatteristiċi bil-Malti, li forsi qatt ma smajna bihom: **baqri** għal *pied/peibald* (ilwien differenti), **baff** (*buff*), **faċċjol** (ziemel wiċċu abjad).

porkuspin nanu muswaf Messikan

6) Hares lejn l-animal. Fittex ritratt tiegħu. Ara x' inhu. Dan japplika anki għal traduzzjonijiet ta' oġġetti mhux familjari. Anki meta tqabbel it-traduzzjonijiet ta' lingwi oħrajn, tara li jkunu kkonċentraw fuq aspekk partikolari.

Bl-Ingliż, ix-xadin msemmi fuq għandu tikka fuq imniehru (u l-kulur mhux definit), imma bit-Taljan għandu mniehru kollu abjad. L-istess għalina: din il-ħaġa x' aktarx li nsejhu bil-Malti? Kif tinstema' l-aħjar u l-aktar familjari? X' inhi l-karatteristika li tista' tfehem lil dak li jkun x' qed niprova nittraduċi u niddekrivi?

Il-vantaġġ tal-Malti bħala *terra incognita* f'dan il-qasam huwa li wiehed għandu ironikament ċerta libertà fit-traduzzjoni, l-aktar għaliex wisq probabbli qed inkunu ahna li qed naqilbu dawn il-kunċetti għall-ewwel darba. Anki l-fatt li l-lingwa sors li nqabblu magħha hija kważi dejjem l-Ingliż m'għandux igerrex milli wiehed iqabbel mas-soluzzjonijiet minn ilsna ohra. Ovvjament, dawn huma soluzzjonijiet dibattibbli li jistgħu anki jithaxknu bil-qawwa ma' skejjel ta' hsieb ohra dwar kif imissha tiżviluppa l-lingwa. Izda f'kuntest iddettat mill-ħtieġa, l-urġenza, u anki mill-oqfsa ġuridici, hemm bżonn li jitfasslu sistemi ta' holqien terminologiku li, anki jekk forsi dibattibbli, ikunu koerenti u aċċettabbli mill-inqas mil-lati xjentifiċi u lingwistiċi. ❖

folivoru

Mark A. Vella huwa Kap tal-Unità fi hdan id-Dipartiment tal-Malti fi hdan id-Direttorat tat-Traduzzjoni tal-Kummissjoni Ewropea. Qabel kien serva bħala traduttur u terminologu tal-istess Dipartiment.

Lista ta' termini

(Anness ma' *Xi noti prattiċi dwar il-holqien terminoloġiku: il-qasam taż-żooloġija*—Mark A. Vella, 2012)

Din it-tabella hija għażla mill-ħafna ismijiet ta' annimali u pjanti li ġew tradotti għal-lista CITES li tiġi aġġornata regolament mill-Kummissjoni u li l-aħħar verżjoni tagħha tinsab fir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 101/2012 tas-6 ta' Frar 2012 li jemenda r-Regolament tal-Kunsill (EC) Nru 338/97 dwar il-protezzjoni ta' speċi ta' fawna u flora selvaġġi billi jkun regolat il-kummerċ fihom. L-unità MT-02 bl-istess mod tagġorna u tikkoreġi l-ismijiet ma' kull verżjoni ġdida. F'diversi każijiet, minħabba n-natura u l-kuntest partikolari tal-qasam terminoloġiku *vis-à-vis* il-Malti, xi traduzzjonijiet ikunu għadhom fluwidi u jiġu aġġornati jew ikkoreġuti wara aktar riċerka jew tisdiq ta' parametri aktar fissi għat-traduzzjoni.

Malti	Ingliz	Latin	
Vicuña	Vicuña	<i>Vicugna vicugna</i>	Isem magħruf universalment fl-ilsien oriġinali tiegħu (jinżammu wkoll l-ortografija u s-sinjali diakritiċi proprji). Qabbel ma' <i>serow</i> , <i>wallaby</i> , <i>guanaco</i> , imma mbagħad qis il-każ ta' <i>igwana</i> vs. <i>iguana</i> (każ fejn l-annimal ikun sar tant familjari li taf tvarjalu l-ortografija minn ilsien għal ieħor)
Ippopotamu pigmew	Pygmy hippopotamus	<i>Hexaprotodon liberiensis</i>	Kwistjoni ta' daqs relattiv, li tvarja skont it-tip tal-annimal. Qrib kunċetti bħal <i>small</i> u <i>lesser</i> , bil-Malti hemm ukoll il-varjanti, skont kuntesti varji, <i>żghir</i> u <i>ċkejken</i>
Lupu tal-kriniera	Maned wolf	<i>Chrysocyon brachyurus</i>	<i>mane</i> = <i>kriniera</i> : traduzzjoni trasparenti b'kelma li forsi mhux daqshekk magħrufa/użata iżda li xierqa u preċiża għall-kuntest partikolari
Volpi wikkiel il-granċijiet	Crab-eating fox	<i>Cerdoocyon thous</i>	Traduzzjoni trasparenti u sintattikament ekonomika (kontra eż. <i>li jiekol il-granċijiet</i>)
Qattus imraħham	Marbled cat	<i>Pardofelis marmorata</i>	Qbil anki mad-deskrizzjoni bil-Latin
Lontra ġganta	Giant otter	<i>Pretomura brasiliensis</i>	Bħal fil-każ ta' <i>pigmew</i> , eċċ, qabbel il-varjanti possibbli <i>ġgant</i> u <i>kbir</i> , għal <i>giant</i> , <i>big</i> , <i>great</i> , <i>greater</i> , eċċ. Re. l-użu ta' <i>lontra</i> , kelma aktar familjari bit-Taljan li madankollu tgħin fid-distinzjoni ta' annimali li mhux dejjem preżenti fl-ispettru lingwistiku Malti
Qattus bit-tikek lewn is-sadid	Rusty-spotted cat	<i>Prionailurus rubiginosus</i>	
Nemes saqajh	Black-footed ferret	<i>Mustela nigripes</i>	

Malti	Ingliz	Latin	
Żibett lontra	Otter civet	<i>Cynogale bennettii</i>	Il-kuntest ta' lontra, u anki każ tat-tlaqqiġ ta' żewġ nomi bit-tieni nom jiehu funzjoni aġġettivali (bħal <i>ittra bomba, mara raġel</i>)
Farfett il-lejl tal-frott rasu dehbija	Golden-capped fruit bat	<i>Acerdon jubatus</i>	Isem li jidher twil iżda jiddeskrivi b'ċerta preċiżjoni u b'simetrija mal-lingwa sors
Volpi jtir Ġappuniż	Japanese flying-fox	<i>Pteropus loochoensis</i>	Traduzzjoni litterali li żżomm mal-metafora/tixbiha originali
Wallaby denbu mdiffer strixxat	Bridled nail-tail wallaby	<i>Onychogalea fraenata</i>	
Liebru mlanzat	Hispid hare	<i>Caproloagus hispidus</i>	
Buċeru bil-gangala ċara	Plain-pouched hornbill	<i>Rhyticeros subruficollis</i>	Libertà min-naha tat-traduttur biex isib ekwivalenti għal 'plain', x'aktarx bis-saħħa ta' ricerka dwar id-dehra tal-annimal jew bi tqabbil ma' linwgi oħra
Bies saqajh horox	Rough-legged buzzard	<i>Buteo lagopus</i>	
Folivoru għonqu kannella	Brown-throated sloth	<i>Bradypus variegatus</i>	Folivoru, mit-Taljan għal <i>sloth</i> ; għażla soġġettiva sabiex ikun hemm ekwivalenti b' 'hoss u sura Maltin'
Colobus aħmar ta' Żanzibar		<i>Ptilocolobus kirkii</i>	Ismijiet mhux problematiċi: deskrizzjoni fiżika u appartenenza ġeografika. Simili wkoll għal animali b'ismijiet li jinkludu kunjom minn skoprihom eż. duiker ta' Ogilby (Ogilby's duiker)
Lemur ġurdien	Mouse lemur	<i>Cheirogaleidae spp.</i>	
Loris kajman	Slow loris	<i>Nycticebus spp.</i>	Traduzzjoni problematika minħabba l-ekwivalenza diffiċli għal <i>slow</i>
Porkuspin nanu muswaf Messikan	Mexican hairy dwarf porcupine	<i>Sphiggurus spinosus</i>	
Papra ssaftar ħamra fl-isfar	Fulvous whistling duck	<i>Dendrocygna bicolor</i>	
Kelb tal-praterija Messikan	Mexican prairie dog		
Gurlina boreali	Eskimo curlew	<i>Numenius borealis</i>	L-isem tal-ġhasfur mhux problematiku fil-Malti. Għażla soġġettiva tal-aġġettiv (<i>boreali</i> vs. <i>Eskwimiż</i>), li f'dan il-każ ittendi lejn il-Latin bħala lingwa sors
Ġhasfur umbrella bl-imsielet twal	Long-wattled umbrella bird	<i>Cephalopterus penduliger</i>	

Malti	Ingliz	Latin	
Kolibri	Hummingbirds	<i>Trochilidae spp.</i>	Għażla ta' isem tekniku iżda b'xi mod universalment familjari bħal deskrizzjoni sintetika ta' speċi partikolari
Pappagall qurriġhetu lela	Lilac-crowned parrot	<i>Amazona finschi</i>	
Mostru ta' Gila	Gila monster	<i>Heloderma spp.</i>	<i>Mostru</i> isem storiku li jintuża f' diversi ilsna. <i>Gila</i> isem xmara li taqsum l-Arizona: ir-riċerka importanti hawn biex ikun hemm deċiżjoni dwar l-użu tal- <i>G</i> jew tal- <i>G</i>
Gremxula taż-zibeġ	Beaded lizard	<i>Heloderma spp.</i>	
Kobra jobżoq / Kobra jobżoq tal-Filippini ta' Fuq / Kobra dehbi jobżoq	Spitting cobra / North Philippine spitting cobra / Golden spitting cobra	<i>Naja...</i> (eż. <i>Naja philippinensis</i> , <i>naja sumatrana</i>)	Diffikultà potenzjali dwar l-ordni tal-kliem eż. <i>kobra dehbi jobżoq</i> jew <i>kobra jobżoq dehbi</i> ?
Żringijiet u rospi	Frogs and toads		L-użu ta' <i>rospu</i> , li forsi mhux familjari wisq iżda tgħin fid-distinzjoni magħmula fl-original
Orkidea ta' Madeira	Madeiran orchid	<i>Orchis scopulorum</i>	
Ofri nofs qamar	Crescent ophrys	<i>Ophrys lunulata</i>	Traskriżzjoni trasparenti tal-isem Latin u simetrija mal-ilsna Rumanzi
Qalb imdemmija ta' Mindanao	Mindanao bleeding-heart	<i>Gallicolumba crinigera</i>	Traduzzjoni trasparenti
Serp bellezza tat-Tajwan	Taiwan beauty snake	<i>Elaphe taeinura</i>	<i>Bellezza</i> għażla soġġettiva tat-traduttur
Wiżgħa wonder komuni		<i>Teratoscincus scincus</i>	Bl-Ingliz, <i>wonder geckos</i> jew <i>frog-eyed gecko</i> ; it-traduttur fil-libertà li jgħid traduzzjoni ġdida, jew li jżomm qrib il-lingwa sors. F'dawn il-każijiet miftuħa, wiehed jista' jesplora ilsna oħrajn biex jara deskriżzjonijiet li kapaċi jkollhom sura li toqrob aktar lejn il-Malti
Serp wikkiel il-firien Indoċiniż	Indo-Chinese Rat Snake	<i>Pythas korros</i>	Il-lingwa sors toffri wkoll ismijiet kemxejn differenti: l-aġġettiv <i>rat</i> jirreferi għall-konsum tal-firien u mhux għal karatteristika fiżika
Haxix l-ors	Beargrass	<i>Dasyllirion longissimum</i>	
Tabakk tal-muntanji	Mountain tobacco	<i>Arnica montana</i>	
Lontra bla dwiefer tal-Kamerun	Cameroon clawless otter	<i>Aonyx capensis microdon</i>	